

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 638/2022-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duřu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **Green – Swan Pharmaceuticals CR a. s.**, Pod Višňovkou 1662/27, Praha, Česká republika, IČO 06 680 437, a **GREEN – SWAN PHARMACEUTICALS SR, s. r. o.**, Zoltána Kodálya 769/29, Galanta, IČO 36 248 835, zastúpených JUDr. Janou Mikušovou, advokátkou, Seberíniho 1, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 36 Cb 36/2022-238 zo 16. mája 2022 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 112/2022-457 zo 16. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. novembra 2022 a doplnenou podaním z 1. decembra 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 36 Cb 36/2022-238 zo 16. mája 2022 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 112/2022-457 zo 16. augusta 2022 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“). Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie krajskému súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že spoločnosti LES LABORATOIRES SERVIER a SERVIER SLOVENSKO spol. s r. o. (ďalej len „žalobcovia“), ktoré sú priamymi konkurentmi sťažovateľov na trhu s liekmi a výživovými doplnkami, podali na okresnom súde návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by bol sťažovateľom uložený zákaz šíriť reklamné materiály vzťahujúce sa na liek vyrábaný a distribuovaný sťažovateľmi s názvom Devenal.

3. Okresný súd uznesením č. k. 36 Cb 36/2022-238 zo 16. mája 2022 nariadil neodkladné opatrenie, na základe ktorého uložil:

- Sťažovateľovi 1 povinnosť upustiť od šírenia a akéhokoľvek iniciovania šírenia reklamy, objednávaní a inej formy iniciovania reklamy alebo akýchkoľvek iných reklamných alebo promočných materiálov v akejkolvek forme na území Slovenskej republiky, ktoré akýmkoľvek spôsobom priamo alebo nepriamo prezentujú liek Devenal ako generický liek vo vzťahu k lieku Detralex alebo ktoré prezentujú liek Devenal ako náhradný liek k lieku Detralex, alebo ktoré prezentujú liek Detralex ako referenčný liek vo vzťahu k lieku Devenal, a to vo vzťahu k akýmkoľvek osobám vrátane osôb oprávnených predpisovať lieky a osôb oprávnených vydávať lieky, ako aj laickej verejnosti.

- Sťažovateľovi 2 povinnosť upustiť od šírenia a akéhokoľvek iniciovania šírenia, objednávaní a inej formy iniciovania reklamy alebo iných reklamných alebo promočných materiálov či aktivít v akejkolvek forme na území Slovenskej republiky, ktoré akýmkoľvek spôsobom priamo alebo nepriamo prezentujú liek Devenal ako generický liek vo vzťahu k lieku Detralex alebo ktoré prezentujú liek Devenal ako náhradný liek k lieku Detralex, alebo ktoré prezentujú liek Detralex ako referenčný liek vo vzťahu k lieku Devenal, a to vo vzťahu k akýmkoľvek osobám vrátane osôb oprávnených predpisovať lieky a osôb oprávnených vydávať lieky, ako aj laickej verejnosti.

4. Sťažovatelia podali proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2 Cob 112/2022-457 zo 16. augusta 2022 tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu v celom rozsahu, konštatujúc, že došlo k naplneniu nekalosúťažného konania vo forme klamlivej reklamy v zmysle § 45 Obchodného zákonníka.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že žalobcovia osvedčili, že jednotlivé promočné a reklamné materiály týkajúce sa lieku Devenal, ktoré boli súdu predložené, liek Devenal prezentujú ako náhradný humánný liek k lieku Detralex. Tieto lieky však nie sú vo vzájomnom vzťahu originálneho a generického lieku, nemôžu byť ani vo vzájomnom vzťahu referenčného a generického lieku, a preto ich takto nemožno verejne označovať a takéto označenie je zavádzajúce a klamlivé, túto porovnávaciu reklamu považovali oba konajúce súdy za klamlivú.

6. Sťažovatelia uviedli, že rozhodnutie o tom, či sa dopustili nekalosúťažného konania vo forme klamlivej reklamy, záviselo od posúdenia právnej otázky, (i) či sú tvrdenia uvádzané sťažovateľmi v reklamných materiáloch pravdivé a objektívne alebo klamlivé a (ii) s čím je neoddeliteľne spätá esenciálna definícia pojmov, ktoré sťažovatelia použili v rámci propagačných materiálov, a to pojmu generikum, generická substitúcia.

7. Sťažovatelia zastávajú názor, že napadnuté rozhodnutia vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, sú nedostatočne odôvodnené, krajský súd sa nevysporiadal so zásadnými tvrdeniami sťažovateľov.

8. Podľa sťažovateľov uznesenie krajského súdu vyplýva z nepochopenia právnej úpravy dotknutej problematiky, ako aj zo skutočnosti, že konkrétne vymedzenie pojmov, na ktorých stojí konštatovanie nekalosúťažného konania, nie je judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

(ďalej len „najvyšší súd“) spoľahlivo vymedzené. Krajský súd ani okresný súd sa bližšie nezaoberali otázkou presnej a legálnej definície výrazu generikum a generická substitúcia, pričom ide o kľúčovú otázku v tomto konaní napriek tomu, že sťažovatelia na tieto otázky opakovane poukazovali v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutých rozhodnutí.

9. Sťažovatelia sa obrátili na ústavný súd, pretože proti uzneseniu krajského súdu nie je podľa platnej právnej úpravy možné podať dovolanie z právnych dôvodov. Konkrétne v zmysle § 421 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) sú z prieskumu dovolacím súdom vylúčené odvolania proti uzneseniam podľa § 357 písm. a) až n) CSP. S odkazom na § 357 písm. d) CSP sú teda z prieskumu dovolacím súdom vylúčené aj rozhodnutia o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a to vrátane neodkladného opatrenia podľa § 330 ods. 2 CSP. Vychádzajúc z uvedenej právnej úpravy, dovolanie proti uzneseniu krajského súdu v tejto veci je prípustné len z dôvodov zmätočnosti konania a rozhodnutia podľa § 420 CSP vzhľadom na to, že ide o rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a to napriek tomu, že v tomto konaní ide vo svojej podstate o rozhodnutie vo veci samej a súd neuložil žalobcom povinnosť podať žalobu a iniciovať konanie vo veci samej. To znamená, že toto rozhodnutie je vo svojej podstate konečné a predstavuje trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

10. S ohľadom na už uvedené sťažovatelia zastávajú názor, že odňatie možnosti podať dovolanie z právnych dôvodov, je v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže takéto rozhodnutie o neodkladnom opatrení predstavuje rozhodnutie vo veci samej, ktoré nemá predbežnú povahu, ako to bolo za účinnosti predchádzajúceho procesného kódexu. Sťažovatelia poukázali aj na to, že neodkladné opatrenie, ktoré trvalým spôsobom upravuje pomery medzi stranami, bolo vydané bez akéhokoľvek dokazovania, len na základe tvrdení žalobcov a ich osvedčenia, bez toho, že by bola taká právne náročná otázka podrobená riadnemu dokazovaniu. Uvedené ešte väčšmi zdôvodňuje potrebu preskúmania takéhoto rozhodnutia dovolacím súdom, ktorý predstavuje „*orgán zjednocovania práva*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktorými boli sťažovateľom ako žalovaným uložené povinnosti (pozri bod 3). Napadnuté rozhodnutia považujú sťažovatelia za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, vychádzajúce z nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia podstaty nekalosúťažného konania vo forme klamlivej reklamy. Za odňatie možnosti konať pred súdom považujú sťažovatelia skutočnosť, že v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku je podanie dovolania pre nesprávne právne posúdenie vylúčené napriek tomu, že ide o neodkladné opatrenie, ktoré má charakter rozhodnutia vo veci samej, pretože trvalo upravuje pomery medzi stranami a navrhovateľom nebola uložená povinnosť iniciovať konanie vo veci samej.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov uznesením okresného súdu:

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou

založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania sťažovateľov krajský súd.

13. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov uznesením krajského súdu:

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v už citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovateľ nemôže ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05)].

15. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovatelia podali 21. novembra 2022 proti uzneseniu krajského súdu dovolanie.

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovatelia považujú odôvodnenie uznesenia krajského súdu za nedostatočné v takom rozsahu (body 18, 21, 42, 43 sťažnosti), že uvedené zasahuje do ich práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), keď sa krajský súd adekvátne nevysporiadal so zásadnými tvrdeniami sťažovateľov, ktoré boli rozhodujúce pre právne posúdenie veci.

17. Sťažovatelia podaním dovolania, ako aj podaním tejto ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvorili stav, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací a ústavný súd. V podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, však takýto stav nie je ústavne aprobovateľný, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí. Vzhľadom na to, že právomoc najvyššieho súdu predchádza právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné. O ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, bude najprv teda rozhodovať najvyšší súd. Ústavná sťažnosť je prípustná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domáhať ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie

ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené.

18. Pokiaľ by rozhodnutie o dovolaní bolo negatívne, majú sťažovatelia pri zachovaní princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o námietky proti napadnutému rozhodnutiu, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní (nesprávne právne posúdenie veci), je možné ich potom uplatniť súčasne, ale až v ústavnej sťažnosti (pozri IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022, IV. ÚS 471/2022). Lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (tento princíp sa premietol i do § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde).

19. Pokiaľ sťažovatelia namietajú nesúlady ustanovení Civilného sporového poriadku, ktoré vylučujú dovolací prieskum rozhodnutí o nariadení neodkladného opatrenia (tzv. kvázimeritórnych rozhodnutí) z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia, s ústavou, ústavný súd konštatuje, že v rámci konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy nemá právomoc preskúmať a rozhodnúť podľa čl. 125 ods. 1 ústavy o súlade zákonov vrátane ustanovení Civilného sporového poriadku s ústavou. Senátu ústavného súdu totiž v súvislosti s prejednávanou sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy právo podať návrh na začatie konania (o súlade) podľa čl. 125 ods. 1 ústavy priznáva čl. 130 ods. 1 písm. e) ústavy v spojení s čl. 127 ods. 5 ústavy až s účinnosťou od 1. januára 2025.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti podľa zásady *ratio temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

21. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ich ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu